

**SYLABUS**

**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019/20-2021/22**  
(skrajne daty)

Rok akademicki **2020/21**

**1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

|                                                       |                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                      | <b>Podstawy dydaktyki</b>                                                                               |
| Kod przedmiotu*                                       |                                                                                                         |
| nazwa jednostki prowadzącej kierunek                  | Instytut Pedagogiki / Kolegium Nauk Społecznych                                                         |
| Nazwa jednostki realizującej przedmiot                | Instytut Neofilologii                                                                                   |
| Kierunek studiów                                      | Filologia angielska                                                                                     |
| Poziom studiów                                        | Studia I stopnia                                                                                        |
| Profil                                                | ogólnoakademicki                                                                                        |
| Forma studiów                                         | Stacjonarne                                                                                             |
| Rok i semestr/y studiów                               | II rok, IV semestr                                                                                      |
| Rodzaj przedmiotu                                     | kierunkowy do wyboru/ specjalność nauczycielska                                                         |
| Język wykładowy                                       | Polski                                                                                                  |
| Koordynator                                           | Dr hab. Wojciech Walat, prof. UR                                                                        |
| Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących | Dr hab. Wojciech Walat, Dr Waldemar Lib, Dr Tomasz Warzocha, Mgr Krystian Tuczyński, Mgr Tomasz Warchoń |

\* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

**1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS**

| Semestr (nr) | Wykł. | Ćw. | Konw. | Lab. | Sem. | ZP | Prakt. | Inne (jakie?) | Liczba pkt. ECTS |
|--------------|-------|-----|-------|------|------|----|--------|---------------|------------------|
| IV           | 15    | 15  |       |      |      |    |        |               | 2                |

**1.2. Sposób realizacji zajęć**

- × zajęcia w formie tradycyjnej
- × zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

Egzamin + zaliczenie z oceną

**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Ogólna wiedza społeczno-kulturowa.

**3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE****3.1 Cele przedmiotu**

*W wyniku realizacji przedmiotu student:*

|                |                                                                                                                                                       |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C <sub>1</sub> | sprawnie posługuje się warsztatem pojęciowym dydaktyki oraz rozumie związki między różnymi elementami teorii kształcenia.                             |
| C <sub>2</sub> | zna ogólne prawidłowości procesu nauczania – uczenia się i ich praktycznych zastosowań w planowaniu, realizacji oraz ewaluacji procesu kształcenia.   |
| C <sub>3</sub> | ma świadomość roli wykształcenia ogólnego i zawodowego w rozumieniu świata i kierowaniu sobą, projektowaniu własnego rozwoju osobistego i zawodowego. |

### 3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

| EK (efekt uczenia się)                          | Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Odniesienie do efektów kierunkowych <sup>1</sup> |
|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| <b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie:</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                  |
| EK_01                                           | usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych                                                                                                                                                                                                                                                                                               | NC.W <sub>1</sub>                                |
| EK_02                                           | zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego                                                                                                          | NC.W <sub>2</sub>                                |
| EK_03                                           | współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów                                                                                                                                                                                                                                      | NC.W <sub>3</sub>                                |
| EK_04                                           | zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne                                                                                                                                                                                                                                                          | NC.W <sub>4</sub>                                |
| EK_05                                           | konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela | NC.W <sub>5</sub>                                |
| EK_06                                           | sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnętrzny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną                                                                                                         | NC.W <sub>6</sub>                                |
| <b>W zakresie umiejętności student potrafi:</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                  |
| EK_07                                           | zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | NC.U <sub>1</sub>                                |
| EK_08                                           | zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | NC.U <sub>2</sub>                                |

<sup>1</sup> W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

|                                                                  |                                                                                                                             |       |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| EK_09                                                            | dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;                                                | NC.U3 |
| EK_10                                                            | wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;                                                                          | NC.U4 |
| EK_11                                                            | zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym; | NC.U5 |
| EK_12                                                            | dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;                                                 | NC.U6 |
| EK_13                                                            | posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu;                                                                    | NC.U7 |
| EK_14                                                            | poprawnie posługiwać się językiem polskim.                                                                                  | NC.U8 |
| <b>W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH STUDENT JEST GOTÓW DO:</b> |                                                                                                                             |       |
| EK_15                                                            | twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;                                  | NC.K1 |

### 3.3 Treści programowe

#### A. Problematyka wykładu

| Treści merytoryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. <b>Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna:</b> geneza dydaktyki ogólnej jako nauki; przedmiot badań, zadania i funkcje dydaktyki. <b>Współczesne systemy dydaktyczne:</b> dydaktyka Jana Komeńskiego; dydaktyka herbartowska jako teoretyczna podstawa szkoły tradycyjnej, dydaktyka deweyowska jako podstawa szkoły progresywistycznej. |
| 2. <b>Proces nauczania i uczenia się:</b> filozoficzne, psychologiczne i neurobiologiczne podstawy procesu nauczania – uczenia się; pojęcie procesu nauczania – uczenia się.                                                                                                                                                                   |
| 3. <b>Cele kształcenia:</b> pojęcie celu kształcenia, źródła celów kształcenia; funkcje i istota celów kształcenia; klasyfikacja celów kształcenia: cele główne, etapowe i szczegółowe; związek wartości z celami kształcenia; system edukacji w Polsce (podstawa programowa)                                                                  |
| 4. <b>Treści kształcenia:</b> istota treści kształcenia; teorie i kryteria doboru treści kształcenia; kanon wykształcenia ogólnego; plany i programy nauczania jako podstawowe dokumenty regulujące pracę szkół różnych typów: przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa (podstawa programowa).                                   |
| 5. <b>Zasady kształcenia:</b> Istota i wybrane klasyfikacje zasad; zasady w ujęciu konstruktywistycznym. <b>Metody kształcenia:</b> pojęcie i wybrane typologie metod kształcenia; kryteria doboru metod kształcenia.                                                                                                                          |
| 6. <b>Podręczniki i środki dydaktyczne:</b> pojęcie i funkcje podręczników szkolnych. Edukacja medialna: edukacja medialna w nauczaniu przedmiotowym; kompetencje medialne jako umiejętności kluczowe.                                                                                                                                         |
| 7. <b>Kontrola i ocena osiągnięć szkolnych uczniów:</b> pojęcie i istota oceny; cechy oceny szkolnej; ocena wewnętrzna i zewnętrzna osiągnięć uczniów. <b>Nauczyciel</b> – nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy: wzór osobowy pedagoga wychowawcy-opiekuna.                                                                          |

#### B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

| Treści merytoryczne                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. <b>Dydaktyka ogólna jako subdyscyplina pedagogiczna:</b> podstawowe pojęcia dydaktyki i ich wzajemne relacje. <b>Systemy dydaktyczne:</b> kształcenie wielostronne jako podstawa dydaktyki współczesnej.                                             |
| 2. <b>Proces nauczania – uczenia się:</b> realizacja nauczania – uczenia się w szkole; nauczanie – uczenie się wielostronne. <b>Cele kształcenia:</b> taksonomia celów kształcenia; operacjonalizacja celów kształcenia; podstawa programowa (analiza). |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3. | <b>Treści kształcenia:</b> konstruowanie planów i programów nauczania na bazie podstawy programowej. <b>Zasady kształcenia:</b> charakterystyka wybranych zasad kształcenia; zasada kształcenia umiejętności uczenia się i ustawiczności kształcenia.                                                                                                                                                  |
| 4. | <b>Metody kształcenia:</b> metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy; metody waloryzacyjne (eksponujące wartości); metody praktyczne (microteaching). <b>Formy organizacyjne kształcenia:</b> podstawowe formy organizacyjne kształcenia; lekcja jako podstawowa forma kształcenia; struktura lekcji; typy lekcji i ich charakterystyka.                                                              |
| 5. | <b>Podręczniki i środki dydaktyczne:</b> rodzaje podręczników i środków dydaktycznych; przykłady ich wykorzystania. <b>Edukacja medialna:</b> nauczanie i uczenie się z użyciem komputera i Internetu; nowe media w pracy szkolnej.                                                                                                                                                                    |
| 6. | <b>Planowanie i organizacja pracy dydaktycznej:</b> pojęcie planowania i organizacji; rodzaje planów nauczycielskich; zasady przygotowania się nauczyciela do zajęć; kontrola i ocena stopnia wykonania planów dydaktycznych. <b>Kontrola i ocena osiągnięć szkolnych uczniów:</b> formy oceny i przyczyny różnych ocen; ogólne kryteria oceny szkolnej.                                               |
| 7. | <b>Nauczyciel – nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy:</b> typy wiedzy i kompetencji nauczyciela; rozwój zawodowy nauczyciela. <b>Niepowodzenia szkolne. Trudności w uczeniu się uczniów:</b> przyczyny niepowodzeń szkolnych; zestawienie zaburzeń rozwojowych będących przyczyną trudności w uczeniu się i niepowodzeń szkolnych; specjalne potrzeby edukacyjne; uczeń zdolny i jego cechy. |
| 8. | <b>Samokształcenie we współczesnych systemach dydaktycznych:</b> istota i tradycje samokształcenia; edukacja ustawiczna; dorośli uczą się inaczej; perspektywy uczenia się przez całe życie.                                                                                                                                                                                                           |

### 3.4 Metody dydaktyczne

A. Wykład: wykład z prezentacją multimedialną, projekcje filmów

B. Ćwiczenia audytoryjne: dyskusja, microteaching, mapa pojęć, praca w grupach

## 4. METODY I KRYTERIA OCENY

### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

| Symbol efektu | Metody oceny efektów uczenia się<br>(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć) | Forma zajęć dydaktycznych<br>(w, ćw, ...) |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| EK_01         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)                                                                                          | w + ćw                                    |
| EK_02         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)                                                                                          | w + ćw                                    |
| EK_03         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)                                                                                          | w + ćw                                    |
| EK_04         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny                                                                     | w + ćw                                    |
| EK_05         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny                                                                     | w + ćw                                    |
| EK_06         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)                                                                                          | w + ćw                                    |
| EK_07         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny                                                                     | w + ćw                                    |
| EK_08         | kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), obserwacja w trakcie zajęć                                                              | ćw                                        |
| EK_09         | projekt dydaktyczny                                                                                                                     | ćw                                        |
| EK_10         | projekt dydaktyczny                                                                                                                     | ćw                                        |
| EK_11         | projekt dydaktyczny                                                                                                                     | ćw                                        |

|       |                                                 |    |
|-------|-------------------------------------------------|----|
| EK_12 | projekt dydaktyczny                             | ĆW |
| EK_13 | obserwacja w trakcie zajęć, projekt dydaktyczny | ĆW |
| EK_14 | obserwacja w trakcie zajęć                      | ĆW |
| EK_15 | obserwacja w trakcie zajęć, projekt dydaktyczny | ĆW |

#### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

**A.** Egzamin obejmuje zagadnienia prezentowane na wykładach, tematykę ćwiczeń oraz literaturę zleconą do samodzielnego opracowania część pisemna (test elektroniczny) i część ustna (3 pytania). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.

**B.** Ćwiczenia audytoryjne – ocena końcowa z ćwiczeń ustalana jest na podstawie częściowych punktów zdobytych przez studenta w ramach zajęć w następujących obszarach: aktywność na zajęciach, zadanie do wyboru, kolokwium:

- aktywny udział w zajęciach – max 5 punktów;
- zadanie do wyboru: prezentacja na ćwiczeniach metody aktywizującej (*microteaching*) lub innego projektu, wykonanie prezentacji multimedialnej i in. – max 10 punktów;
- kolokwium zaliczeniowe – max 35 punktów (zaliczenie od 18 punktów).

Przeliczenie punktów na ocenę z ćwiczeń:

- 0 – 25 punktów = ocena 2,0
- 26 – 30 punktów = ocena 3,0
- 31 – 35 punktów = ocena 3,5
- 36 – 40 punktów = ocena 4,0
- 41 – 45 punktów = ocena 4,5
- 46 – 50 punktów = ocena 5,0

#### 5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

| Forma aktywności                                                                                          | Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów                                                      | 30                                                |
| Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)                             | 10                                                |
| Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.) | 20                                                |
| SUMA GODZIN                                                                                               | 60                                                |
| <b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>                                                                     | 2                                                 |

\* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

#### 6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

|                                  |       |
|----------------------------------|-------|
| wymiar godzinowy                 | ----- |
| zasady i formy odbywania praktyk | ----- |

#### 7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bereźnicki F., *Podstawy kształcenia ogólnego*, O.W. Impuls, Kraków 2011.

Bereźnicki F., *Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli*. Impuls, Kraków 2015.

Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, „Jedność”, Kielce 2010.

Hattie J., *Widoczne uczenie się dla nauczycieli. Jak maksymalizować siłę oddziaływania na uczenie się*. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015.

Literatura uzupełniająca:

Półturzycki J., *Niepokój o dydaktykę*. ITE, Warszawa-Radom 2014.

Spitzer M., *Jak uczy się mózg*. PWN, Warszawa 2012

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej